

Netwerk VN - Vrouwenverdrag

Aan de vaste commissie OCW
Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: 5e regeringsrapportage VN-vrouwenverdrag, 30420 nr. 122 + Bijlagen

Utrecht, 17 november 2008

Geachte dames en heren,

Op 17 december zult u weer een AO hebben met minister Plasterk over diverse emancipatieonderwerpen. Ook de 5e regeringsrapportage over de implementatie van het VN-vrouwenverdrag is aan de te bespreken stukken toegevoegd. Het Netwerk VN-Vrouwenverdrag wil u graag hierover enige overwegingen onder de aandacht brengen.

1. Dat de 5e regeringsrapportage dit keer tijdig naar CEDAW werd gezonden is goed nieuws. De Minister heeft zijn toezegging ter zake aan uw Kamer gestand gedaan.

2. In zijn brief schrijft de Minister dat u in deze rapportage tevens de informatie kunt vinden, "waarom het VN-Vrouwennetwerk heeft gevraagd in zijn brieven aan de Tweede Kamer d.d. 17 september en 7 november 2007." Het Netwerk VN-Vrouwenverdrag heeft echter slechts een fractie van de gevraagde informatie gevonden: een deel van de jurisprudentie over de wijze waarop de Nederlandse rechter in de verschillende instanties in de zaken tot nu toe heeft geoordeeld.¹ Niet wordt ingegaan op:

- de standpunten die de Landsadvocaat namens de Staat der Nederlanden heeft ingenomen, bijvoorbeeld in de SGP-zaak en in de zaak inzake de zwangerschaps- en bevallingsuitkering van vrouwelijke zelfstandigen
- de standpunten die de Staat inneemt inzake de directe werking bij de behandeling van de drie tot nu toe ingediende klachten bij het CEDAW
- een samenvatting van de discussies hierover in de juridische literatuur, resp. de noten die op de rechterlijke uitspraken zijn verschenen

De grote zorg van het CEDAW-Comité² over de naleving door Nederland van een aantal verplichtingen in het VN-Vrouwenverdrag wordt bovendien naar de mening van het Netwerk onvoldoende besproken. In feite wordt op p. 11 en 12 van de regeringsrapportage volstaan met een samenvatting van de brief aan uw Kamer van 5 november 2007, waarin zonder argumenten gesteld werd dat Nederland wel aan de verplichtingen voldoet. U hebt vervolgens in het AO zowel op 7 november als op 12 november aangedrongen op een notitie met een

¹ Slechts de SGP-uitspraken van de Raad van State en het Hof Den Haag (p. 63 e.v.)

² Concluding Comments 11 en 12

betoog waarom de zorg van het CEDAW-Comité niet gegrond is, waarin tevens de hierboven genoemde punten behandeld worden. Deze notitie is toegezegd³, maar niet toegezonden. Met de toegezegde notitie had u kunnen bezien of de opvatting van de regering inzake de juridische werkingssfeer ook de uwe is.

Het Netwerk VN-Vrouwenverdrag stelt u voor de Minister te verzoeken de Kamer vóór het overleg in december de notitie alsnog te doen toekomen.

3. Dat de Tweede Kamer het antwoord op door haar relevant geachte vragen over de juridische werkingssfeer van het VN-Vrouwenverdrag zelf maar moet zien te vinden in de regeringsrapportage aan het CEDAW-Comité is overigens in staatsrechtelijk opzicht curieus. Stel bovendien dat de Kamer het niet geheel en al eens is met hetgeen in de rapportage aan CEDAW wordt gemeld, of dit onvolledig vindt. Gaat de regering dan een gewijzigde rapportage naar CEDAW sturen? Of in de mondelinge discussie met het CEDAW-Comité zijn standpunt nuanceren?

4. Goed nieuws is wel dat de Minister besloten heeft middelen ter beschikking te stellen om opnieuw een Schaduwrapportage op de stellen. Het Ministerie heeft drie organisaties uitgenodigd een offerte voor een Schaduwrapportage uit te brengen. Dit heeft, wellicht onbedoeld, de schijn van beïnvloeden van de onafhankelijkheid van de Schaduwrapportage en is daarom als procedure minder gelukkig. Beter was het geweest de algemene subsidieregeling van het Ministerie van OC&W hiervoor te gebruiken.

Een en ander neemt niet weg dat het Netwerk zeker blij is met de honorering van zijn offerte. Het Netwerk is inmiddels begonnen, opnieuw samen met het NJCM, met het raadplegen van zoveel mogelijk (vrouwen)organisaties om een gedegen inhoudelijke inbreng over de volle breedte van het VN-Vrouwenverdrag tot stand te brengen. Net als bij de Schaduwrapportage over de 4e regeringsrapportage zal bovendien naar een breed draagvlak van ondertekende NGO's gestreefd worden.

5. Zolang dit consultatieproces nog gaande is kan het Netwerk niet inhoudelijk ingaan op de 5e regeringsrapportage. Wel kunnen we u in kennis stellen van de bevindingen van onze Monitor Uitvoering van de Concluding Comments CEDAW, die we op 1 juli j.l aan de vaste commissie SZW van de Eerste Kamer aanboden (als bijlage toegevoegd).

Samengevat:

Op vier onderwerpen heeft het Netwerk, samen met de bij het Netwerk aangesloten organisaties, de uitvoering van aanbevelingen van het CEDAW-Comité gemonitord: zwangerschaps- en bevallingsuitkering zelfstandigen, geweld tegen vrouwen, prostitutie en vrouwenhandel, gezinshereniging.⁴ Beleidsmatig en politiek is bij elk van deze onderwerpen een zekere intensivering te zien: er is sprake van nieuw beleid of aanvullend beleid, er wordt geëvalueerd en bijgesteld. Inhoudelijk is er dus sprake van enige vooruitgang op deze vier beleidsterreinen. Dat zou uitgelegd kunnen worden als verbetering van de implementatie van het VN-Vrouwenverdrag, ware het niet dat er geen enkele relatie wordt gelegd met het VN-Vrouwenverdrag, laat staan met de Concluding Comments van het CEDAW-Comité. Slechts één maal gebeurt dit wel, namelijk in de internationale arena: als in de Universal Periodic Review voor het Mensenrechtencomité van de Verenigde Naties melding wordt gemaakt van het voornemen een intensieve publiekscampagne te gaan voeren over het gender

³ Verslag Algemeen Overleg van 7 november 2007 (30420 97): "De **voorzitter**: Voor de helderheid: er wordt bedoeld op een brief van het Vrouwen netwerk. Die brief is binnengekomen bij de vaste Kamercommissie en die is overhandigd aan de minister. Daar komt een afzonderlijke reactie op."

Verslag Algemeen Overleg van 12 nov. 2007 (30420 106): "Mevrouw **Hamer** (PvdA): (...) De minister heeft mij een aparte brief naar aanleiding van de brief van het Netwerk VN-vrouwenverdrag toegezegd."

⁴ De keuze voor deze onderwerpen was ingegeven door de beperkte capaciteit van het Netwerk.

gerelateerde karakter van huiselijk geweld. Pogingen om bij het ministerie van justitie nadere concrete informatie te verkrijgen over de uitvoering van dit voornemen liepen op niets uit. Hoewel zeker sprake is van een zekere beleidsintensivering bij elk van de vier onderwerpen benadert deze niet de aanbevelingen van het CEDAW-Comité in de Concluding Comments. Een paar voorbeelden. Geen herinvoering van de zwangerschapsuitkering voor zelfstandigen, maar een nieuwe regeling zonder terugwerkende kracht voor degenen die na afschaffing van de vorige uitkeringsregeling hun zwangerschapsverlof zonder inkomensdervingsregeling moesten zien uit te zingen. Slechts op onderdelen genderspecifieke gegevensverzameling bij huiselijk geweld en onduidelijkheid over een genderspecifieke voorlichtingscampagne. Wel een nadere evaluatie van de afschaffing van het bordeelverbod, maar niet op de onderdelen die het CEDAW-Comité had aanbevolen. Geen emancipatie effect rapportages over wettelijke maatregelen aangaande gezinshereniging en geen informatie over het verlenen van vluchtelingenstatus op de grond van huiselijk geweld.

In feite wordt het VN-Vrouwenverdrag in de politieke en beleidsmatige praktijk genegeerd tenzij aan CEDAW of een ander toezichthoudend VN-Comité gerapporteerd moet worden.⁵ Dat is zorgelijk, naar de mening van het Netwerk VN-Vrouwenverdrag.

Tot slot: bovenstaande kritische kanttekeningen nemen niet weg dat het Netwerk VN-Vrouwenverdrag de indruk heeft dat de huidige coördinerend minister meer waarde hecht aan het VN-Vrouwenverdrag en de verplichtingen die daar uit voort vloeien dan zijn voorganger. Het Netwerk hoopt dan ook dat de onder die voorganger in onbruik geraakte verdiepende studies VN-Vrouwenverdrag weer vervolgd zullen worden. Ook dringt het Netwerk er op aan om de, niet voor niets bij amendement door het Parlement in art. 3 van de goedkeuringswet opgenomen, Nationale Rapportage VN-Vrouwenverdrag weer in ere te herstellen.⁶ Uitvoering van het VN-Vrouwenverdrag is naar de mening van het Netwerk te belangrijk om daar alleen in Genève of New York verantwoording over af te leggen.

Graag is het Netwerk bereid om bovenstaande mondeling of per email nader toe te lichten als u dat wenst.

Met vriendelijke groet,
namens het Netwerk VN-Vrouwenverdrag

Nonja Meintser en Leontine Bijleveld

Bijlage:
Netwerk VN-Vrouwenverdrag Monitor Uitvoering Concluding Comments CEDAW

CC: De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, R.H.A. Plasterk

In het Netwerk VN-Vrouwenverdrag werken samen: Aim for Human Rights, E-Quality, FNV, IIAV, Movisie, Nederlandse Vrouwen Raad, St. Buitenlandse Partner, St. Emancipatie Online, Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten van de Universiteit Utrecht, Tiye-International, Vereniging voor Vrouw en Recht Clara Wichmann, Vluchtelingenorganisaties Nederland
Secretariaatsadres: Netwerk VN-Vrouwenverdrag p/a/ Aim for Human Rights, Postbus 114 3500 AC Utrecht, tel. 030-2334027 l.droesen@aimforhumanrights.nl

⁵ In het in september 2008 verschenen Plan van Aanpak Huiselijk Geweld wordt het VN-Vrouwenverdrag wel genoemd.

⁶ Rijkswet 3 juli 1991. Uit de wetsgeschiedenis blijkt uitdrukkelijk dat bedoeld werd op een nationale rapportage die alle onderdelen van het Vrouwenverdrag bestrijkt en niet beperkt is tot een bepaald thema. Zie ook Brief over uitvoering Vrouwenverdrag, 1 juli 1999 (25 893 nr. 7)